

REHBER ÖĞRETMENLERİN REHBER ÖĞRETMEN (PSİKOLOJİK DANIŞMAN) KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFOR ANALİZİ YOLUYLA İNCELENMESİ

Taner ALTUN

KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği ABD, Trabzon.

Fatih CAMADAN

*Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, PDR
ABD, Rize.*

İlk Kayıt Tarihi: 19.07.2012

Yayına Kabul Tarihi: 13.09.2012

Özet

Bu araştırmanın amacı; rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesidir. Araştırmanın problemi ve toplanan verilerin özellikleri dikkate alındığında nitel ve nicel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Araştırma 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Rize il merkezi ve ilçelerinde görev yapmakta olan 98 rehber öğretmenle yapılmıştır. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde ürettikleri metaforların metafor sayısına göre sırasıyla Yol Gösteren, Fark ettiren, Geliştiren, Önemli, Koşulsuz Kabul Eden, Problem Çözen, Abartılan, Rahatlatan, Arabulucu, Lider, Belirsiz ve Bilgi Veren kavramsal kategorileri altında toplanabildiği görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında bu konuda yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler de ve velilerle araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rehber öğretmen, Psikolojik danışman, Metafor analizi

EXAMINATION OF COUNSELING TEACHERS' PERCEPTIONS ON SCHOOL COUNSELOR (PSYCHOLOGICAL COUNSELOR) CONCEPT THROUGH METAPHOR ANALYSIS

Abstract

The main purpose of this study is determined as examination of counseling teachers' perceptions of school counselor (psychological counselor) concept through metaphor analysis. When the research problem and the properties of gathered data are taken into consideration, both qualitative and quantitative research methods have been tried to be utilized. This study has been performed with 98 school counselors who work in Rize city center and in its districts

in 2011-2012 academic years. When the statements of the participants are examined, it is seen that metaphors which they produce can gather under twelve different conceptual categories. Guide This category is followed by the categories below according to the produced metaphor number: The one who guides, The one who raises awareness, The one who makes development, Important, The one who accepts unquestioned, The one who solves problems, The one who is exaggerated, The one who makes you relax, Mediator, Leader, Ambiguous and Information Source. Consequently, in this regard studies can be conducted with administrators, teachers, students and parents.

Keywords: School counselor, Psychological counselor, Metaphor analysis

1. Giriş

Bilimdeki gelişmelere paralel olarak birçok alanda olduğu gibi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik (PDR) hizmetlerinde de günümüz ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda çeşitli değişim ve gelişimler yaşanmaktadır. Kuzgun'un (2009; 17) değindiği üzere; ülkemizde ilk olarak 1953-1954 yıllarında Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji ve Özel Eğitim Bölümlerinde bağımsız bir ders olarak okutulan Rehberlik günümüzde okullarda yürütülen öğrenci kişilik hizmetlerinin merkezinde yer almaktadır. Bu değişim ve gelişimin somut bir adımı olarak kriz durumlarına müdahale edilmesi, öğrencinin eğitsel ve mesleki kararlar vermesinde ya da yaşadığı problemlerin çözümüne yardım edilmesine odaklanan geleneksel rehberlik anlayışının yerini gelişimsel rehberliğe bırakması gösterilebilir. Bu durumun bir sonucu olarak günümüzde bireylerin gelişim dönemlerindeki özelliklerini dikkate alarak sahip oldukları gizil güçlerini açığa çıkarması ve kullanmasına yoğunlaşan gelişimsel rehberliği temel alan kapsamlı rehberlik programı ağırlık kazanmıştır (Doğan, 2000; 127, Erkan, 2001;2). Bu değişimlerle birlikte rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde bir takım amaç ve görevlerin önem ve güncelliğini koruduğu görülebilmektedir. Rehberlik hizmetlerinin amaçları genel olarak; bireyin kendini ve çevresini tanıması, bireyin gelişiminde gerekli olan seçimleri en etkili şekilde yapabilmesi, problemlerini çözebilmesi, çevresine dengeli ve sağlıklı bir şekilde uyum sağlayabilmesi ve böylece kendini gerçekleştirmesi için yapılan sistematik ve profesyonel bir psikolojik yardım süreci olarak tanımlanmaktadır (Kepçeoğlu, 1999;13, Kuzgun, 2009;4, Tan, 2000;18, Yeşilyaprak, 2003;7). Yukarıda değinilen amaçlara ulaşılmasında yönetici, öğretmen ve velilerin önemli etkileri olmakla birlikte sürecin lideri olan uzmanlardan yani psikolojik danışmanlardan bir takım görevleri yerine getirmesi beklenmektedir. Rehber öğretmenden (Psikolojik danışman) beklenen bu roller ülkemizde M.E.B. Rehberlik Ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'nde (M.E.B.; 2001) ortaya koyulmuştur. (Yönetmelikte kullanıldığı gibi bu araştırma kapsamında da rehber öğretmen ve psikolojik danışman ifadeleri aynı anlama gelmekte ancak tekrarı önlemek adına sadece rehber öğretmen ifadesinin kullanılması tercih edilmiştir). Bu görevler özet olarak; okul rehberlik hizmetleri programının hazırlanması, uygulanması ve raporlaştırılması, programın uygulanmasında sınıf rehber öğretmenlerine yardımcı olunması, öğrencilerin eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki gelişimlerini dikkate alarak etkinlikler planlanma-

sı, bireyi tanıma etkinliklerinin yürütülmesi, bireysel ve grupla danışma yapılması, yöneticilere, diğer öğretmenlere, velilere ve rehberlik hizmetlerinde yer alabilecek diğer kişilere müşavirlik hizmetleri sunulması ve bunların temel ilkeler çerçevesinde yerine getirilmesidir. Psikolojik danışmanlardan beklenen bu görevler Amerikan Okul Psikolojik Danışmanlar Birliği'ne (ASCA, 2009) göre bir uzman olarak psikolojik danışmanın rolleri olarak dört başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar şu şekildedir: *1) Temel olarak*; kapsamlı okul rehberlik programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde ve tüm öğrencilerin akademik, mesleki ve kişisel-sosyal gelişimlerinde etkin olunmasıdır. *Hizmetlerin ulaştırılması*; okul rehberlik müfredatının tasarlanması; bireysel öğrenci planları hazırlanmasını; önleyici, iyileştirici ve müdahale edici içerikli hizmetleri ve okul rehberlik programıyla ilgili olarak sistem desteğinin alınmasını kapsamaktadır. *Yönetim*; somut, açıkça belirtilmiş ve okulun ihtiyaçlarını yansıtan okul rehberlik programındaki hedeflerin nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin yöneticiler, öğretmenler ve çevreden ilgili üyelerden oluşan danışma kurullarının oluşturulması ve programın uygulanmasına aktif katılımlarını teşvik etmek amacıyla yıllık ve haftalık programlar yapılmasını içermektedir. *Sorumluluk*; gelecekteki uygulamalara kılavuzluk etmek, öğrencilerin gelecekteki sonuçlarını geliştirmek için elde edilen verilerin analiz edilmesi ve uygulanan programlara ilişkin orta ve uzun vadeli etkinlikleri gösteren sonuç raporları oluşturulmasını kapsamaktadır. Okul rehberlik programının uygulanmasında genel olarak danışmanlardan yukarıdaki görevleri yerine getirmeleri beklenmektedir. Türkiye'de ise rehber öğretmenlerden beklentilerle ilgili olarak geliştirilen Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanında Çalışanlar İçin Hazırlanan Etik Kurallar Kitapçığı'nda (2006) psikolojik danışmanların *yetkinlik (yeterlik, ehliyet), dürüstlük, duyarlı ve saygılı olma, bireysel ve kültürel farklılıklara duyarlılık, toplumsal sorumluluk, mesleki ve bilimsel sorumluluk* ilkeleriyle hareket etmelerinin önemine değinilmiştir.

Rehber öğretmenlerin nasıl algılandığı ve rol, görev ve sorumluluklarının neler olduğuyla ilgili olarak yapılan araştırmalar incelendiğinde daha çok yönetici, öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin alındığı görülmüştür. Bu konuda yapılan bir takım araştırmalarda (Aluede ve Egbochuku, 2009; Başaran, 2008; Erkan, 1997; Ginter, Scealise & Presse, 1990; Güven, 2005; Kutlu ve Güven, 2002; Polat, 2007; Poyraz, 2007; Sundin, 2003; Tatlılıoğlu, 1999) rehber öğretmenden beklenen rol, görev ve sorumlulukla ilgili olarak rehber öğretmenlerden öğrencilerin eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki gelişimlerine yardımcı olmalarının beklendiği anlaşılmıştır. Bazı araştırmalarda (Aydın, 1987; Polat, 2007; Tatlılıoğlu, 1999; Vail, 2005; Zalaquett, 2005) ise rehber öğretmenlerden öğrencilerin eğitsel, kişisel-sosyal ve mesleki problemlerinin çözülmesinde onlara yardımcı olunması beklenmektedir. Bunun yanı sıra rehber öğretmenlerden, yazışmalar yapması ve raporlar düzenlemesi (Saylan ve Gürkan, 2002), bireyi tanıma ve yöneltme hizmetlerini yürütmesi (Ada, 1990), çeşitli konularda bilgi vermesi (Gögen, 1997), problemlerin çözümüne yönelik kişilerle bireysel ve grupla danışma yapması (Ametea ve Clark, 2005; Ginter, Scealise ve Presse, 1990), müşavirlik hizmetleri yürütmesi (Akbaş ve Çam, 2003; Aktepe, 2008; Ametea ve Clark,

2005; Hamamcı, Murat ve Çoban, 2004; 2004; Onur, 1997; Poyraz, 2007) ve çeşitli ölçekleri uygulamasının (Aydın, 1987) beklendiği görülmüştür.

Bazı araştırmalarda ise rehber öğretmenin nasıl algılandığı, rol, görev ve sorumluluklarının neler olduğu doğrudan rehber öğretmenlerle görüşülerek belirlenmeye çalışılmıştır. Bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde daha çok rehber öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının neler olduğunun üzerinde durulduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalarda; rehber öğretmenlerin, kendilerini bireysel danışma yapan, grup rehberliği etkinlikleri düzenleyen, velileri bilgilendiren, çevreyle işbirliği kuran, yönetimle ilgili görevleri yerine getiren, kırtasiye işlerini yürüten (Burnham ve Jackson, 2000; Pişkin, 1989), öğrencilerin eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal gelişimleri hakkında farkındalık kazanmalarına, bilgilenmelerine ve bu konularda yaşadıkları problemlerin çözümüne yardım eden (Kızıl, 2007; Vail, 2005), okul ve sınıf rehberlik programlarının hazırlanıp uygulanmasında etkin rol alan (Karakuş, 2008; Maluwa ve Banda, 1998) bir kişi olarak gördükleri anlaşılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak Kurt'un (2003) yaptığı bir araştırmada ise rehber öğretmenlerin kendilerini hizmetlerin yürütülmesinde yeterli görmedikleri bulunmuştur.

Yukarıda değinilen araştırma sonuçlarında görüldüğü gibi yönetici, öğretmen ve öğrenciler ile rehber öğretmenlerin rehber öğretmeni nasıl algıladıkları birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Ancak bu farklılık yönetici ve öğretmenlerin rehber öğretmenin rol, görev ve sorumluluklarını yeterince bilmemelerinden kaynaklanabilmektedir. Kepçeoğlu'nun (1999; 252) ifade ettiği gibi rehber öğretmenlerden, kayıt yapma, nöbet çizelgeleri hazırlama, nöbet tutma, gözcülük yapma ve idari işlere yardım etme gibi görev ve sorumlulukları kapsamında olmayan işler yapmaları beklenebilmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalar (Akin, 2007; Burnham ve Jackson, 2000) bu görüşü destekler niteliktedir. Bu durumun ise sonuçta rehber öğretmenlerin okul yönetimiyle ilişkilerinin bozulmasına ve rehberlik hizmetlerindeki verimliliğin düşmesine neden olduğunu gösteren araştırma (Aydın, Arastaman ve Akar; 2011; Ginter, Scealise & Presse, 1990; Pişkin, 1989) bulgularına rastlanmıştır.

Yukarıdaki bilgiler değerlendirildiğinde rehber öğretmenin rol, görev ve sorumluluklarının neler olduğu ve nasıl tanımlandığının üzerinde durulmasının önemli olduğu düşünülmüştür. Nitekim bu durumun rehber öğretmenden beklentiler ile yürütülen hizmetlerin niteliğini etkileyebildiği ve bir takım olumsuzlukların doğmasına neden olabildiği görülmektedir. Bu noktada rehber öğretmenlerin kendilerini nasıl algıladıklarının güncel olarak ortaya koyulmasının uygulamada bu nedenle ortaya çıkan problemlerin önlenmesine yararının olabileceği düşünülmüştür. Bununla birlikte bu konuda yapılan araştırmalar incelendiğinde doğrudan rehber öğretmenlerin kendilerini nasıl algıladıklarını belirlemeye çalışan araştırmalara rastlanmamıştır. Bu araştırmanın bu noktada ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bilgiler ışığında bu araştırmanın temel amacı; rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Rehber öğretmenlerin, rehber öğretmen (psikolojik danışman) kavramına ilişkin geliştirmiş oldukları metaforlar nelerdir?

2. Geliştirilen bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

3. Oluşturulan bu kavramsal kategoriler istatistikî açıdan birbirlerinden anlamlı farklılık göstermekte midirler?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın problemi ve toplanan verilerin özellikleri dikkate alındığında nitel ve nicel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmaya çalışılmıştır. Araştırma temel olarak nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni çerçevesinde yürütülmüştür. Yıldırım & Şimşek'in (2008;72) değindiği gibi olgubilim (fenomenoloji) deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir bakış açısına sahip olamadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli şekillerde karşılaşabiliriz ancak bu tanışıklık, olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Söz konusu bu gibi olguların araştırılmasında olgubilim kullanılabilir. Bu araştırma kapsamında ise rehber öğretmen (Psikolojik Danışman) olgusuna ilişkin rehber öğretmenlerin algıları araştırılmaya çalışılmıştır. Ayrıca rehber öğretmene ilişkin bu alguların karşılaştırılmasında ise nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Rize il merkezi ve ilçelerinde görev yapmakta olan rehber öğretmenlerle yapılmıştır. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Görev Yaptıkları Öğretim Basamağı, Cinsiyet ve Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Öğretim Basamağı	Cinsiyet	Hizmet Yılı			Toplam f (%)
		1 f (%)	2-9 f (%)	10-20 f (%)	
İlköğretim	Kadın	25 (62,5)	11 (27,5)	4 (10,0)	40 (100)
	Erkek	2 (14,3)	6 (42,9)	6 (42,9)	14 (100)
	Toplam	27 (50,0)	17 (31,5)	10 (18,5)	54 (100)
Ortaöğretim	Kadın	10 (38,5)	8 (30,8)	8 (30,8)	26 (100)
	Erkek	6 (33,3)	10 (55,6)	2 (11,1)	18 (100)
	Toplam	16 (36,4)	18 (40,9)	10 (22,7)	44 (100)
Toplam		43 (43,9)	35 (35,7)	20 (20,4)	98 (100)

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan rehber öğretmenlerden 40'ı kadın, 14'ü erkek olmak üzere 54 tanesi ilköğretimde görev yapmaktadır. 26'sı kadın, 18'i erkek olmak üzere 44 tanesinin de ortaöğretimde görev yaptıkları görülmektedir. Bununla birlikte rehber öğretmenlerden hizmet yılı olarak 43 tanesi birinci yılında, 35 tanesi iki ile dokuz yıl arasında, 20 tanesinin ise on ile yirmi yıl arasında görev yaptıkları görülmektedir. Özellikle hizmet yılında birinci yıllarında bulunan öğretmenlerin sayısının fazla olması nedeniyle, hizmet yılı aralıklarının 0-1; 2-9 ve 10-20 şeklinde üç kategoride belirlenmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Toplam olarak araştırma 98 rehber öğretmen ile birlikte yürütülmüştür. Ayrıca yukarıda değinilen rehber öğretmenlerin 39'u Rize il merkezinde; 14'ü Çayeli; 12'si Ardeşen; 7'si Pazar; 6'sı Fındıklı; 5'i Derepazarı; 4'ü Kalkandere; 3'ü İyidere; 3'ü İkizdere; 2'si Çamlıhemşin; 2'si Güneysu ve 1'i Hemşin ilçelerinde görev yapmaktadırlar.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracının hazırlanmasında bu konuda daha önce yapılan araştırmalar (Aydın, 2010; Aydoğdu, 2008; Boyacı, 2009; Boydak Özcan ve Özdemir, 2010; Ersoy ve Türkan, 2009; Güven ve Güven, 2009; Ocak ve Gündüz, 2006; Öztürk, 2007; Saban, 2009, 2008, 2004; Ünal, Yıldırım ve Çelik, 2010) incelenmiş ve bu araştırmalarda kullanılan araçlara benzer şekilde; rehber öğretmen (Psikolojik Danışman) kavramına yönelik algının ortaya çıkarılması amacıyla katılımcılara “Rehber öğretmen (psikolojik danışman).....gibidir, çünkü.....” cümlesinin yazılı olduğu bir anket dağıtılmış ve buradaki boşlukları doldurmaları istenmiştir. Bununla birlikte katılımcılara rehber öğretmene ilişkin benzetimde bulunurken sadece bir varlığa benzetebilecekleri ve çünkü ile başlayan ifadelerinin yaptıkları benzetimi açıklayıcı nitelikte olması gerektiğine dikkat etmeleri hatırlatılmıştır. Katılımcılara *Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)* kavramına ilişkin kendi metaforlarını yazmaları için yaklaşık 15 dakika süre verilmiş ve doldurulan anketler araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Uygulanan ankette ayrıca katılımcıların görev yaptıkları öğretim basamağı, içerisinde buldukları hizmet yılı ve cinsiyetlerini belirtmeleri istenmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan veriler bu şekilde elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması Süreci

Araştırmada, elde edilen verilerin incelenmesinde nitel veri analizi tekniklerinden metafor analizi kullanılmıştır. Ekiz'in (2009;78) değindiği gibi kelime/metafor analizi araştırmanın amacına bağlı olarak bireylerin konuşma yada uygulama (etkileşim) sırasında kullandığı anahtar kelime ve kavram, bir konuya açıklık getirmek için yararlanılan metafor, deyim gibi mikro dil üzerine derinlemesine yoğunlaşarak, bunların tespiti ve ne anlama geldiğinin yorumlamaları yapılır. Bazen de ortaya çıkarılan kelime, metafor, kavram, deyim gibi mikro dil kavramlarının ne sıklıkla kullanıldığı sayı ya da frekans cinsinden sunulabilmektedir. Bu araştırma kapsamında ise rehber öğretmen kavramına yönelik geliştirilen ifadeler metafor analiziyle incelenmiştir. Metafor

analizi yapılmadan önce bu tekniğin kullanıldığı araştırmalar (Aydın, 2010; Aydoğdu, 2008; Cerit, 2008; Ocak ve Gündüz, 2006; Öztürk, 2007; Saban, 2008) incelenmiştir. Bu araştırmalarda ortak olarak metaforların analizi ve yorumlanması beş aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar; (1) Adlandırma Aşaması, (2) Eleme ve Arıtma Aşaması, (3) Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması, (4) Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması ve (5) Verileri Bilgisayar Ortamına Aktarma Aşaması şeklindedir. Bu araştırma kapsamında da bu aşamalar takip edilmiş ve rehber öğretmene yönelik geliştirilen metaforların analizi ve yorumlanması beş aşamada çerçevesinde yapılmıştır.

1. Adlandırma Aşaması: Bu aşamada öncelikle araştırmaya katılan rehber öğretmenlerin anketlerinin her birine bir numara verilmiştir. Daha sonra sırasıyla bütün katılımcıların bilgilerinin yer aldığı görev yaptıkları öğretimi basamağını, içerisinde buldukları hizmet yılı, cinsiyetlerini, ürettikleri metaforları ve bu metaforlara ilişkin olarak yaptıkları açıklamaları içeren bir tablo hazırlanmıştır. Bu şekilde hem katılımcıların bilgileri bir arada görülebilmeye hem de ifadelerinde metaforların belirgin bir şekilde dile getirilip getirilmediği anlaşılmaya çalışılmıştır. Her katılımcının sunduğu ankette dile getirilen metaforlar kodlanıp (örneğin, *Süpermen, İyilik Meleği, Harita vb.*), herhangi bir metaforun ifade edilmediği kâğıtlar belirlenmiştir.

2. Eleme ve Arıtma Aşaması: Bu aşamada “içerik analizi” tekniği kullanılarak her metafor, parçalara ayrıştırılmış ve diğer metaforlarla olan benzerlikleri veya ortak özellikleri bakımından analiz edilmiştir. Bu amaç için katılımcıların yazdıkları metaforlar tekrar incelenerek, her metafor (a) metaforun konusu, (b) metaforun kaynağı ve (c) metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Bütün katılımcılar geçerli metaforlar üretemedikleri görülmüştür. Bu metaforlar “zayıf yapılu metafor” olarak ifade edilmiştir. Bu değerlendirme yapılırken dört ölçüt göz önünde bulundurulmuştur.

a) Herhangi bir metafor kaynağını içermemesi: Bu ölçütün dikkate alınması sonucunda 2 metafor ifadesi elenmiştir. Bunlardan bir tanesi şu şekildedir; *Rehber öğretmen (psikolojik danışman) bir memura benzer. Çünkü bu ünvanı bir eğitim sonunda almıştır. (K25)*

b) Herhangi bir gerekçenin yada mantıksal dayanağın sunulmaması: Bu ölçütün dikkate alınması sonucunda 3 metafor ifadesi elenmiştir. Bunlardan bir tanesi şu şekildedir; *Rehber öğretmen (psikolojik danışman) hiç kimseye değil kendisi benzer. Çünkü onu gören rehber öğretmen olduğunu anlar. (K48)*

c) Birden fazla kategoriye ait özellikleri içermesi: Bu ölçütün dikkate alınması sonucunda 2 metafor ifadesi elenmiştir. Bunlardan bir tanesi şu şekildedir; *Rehber öğretmen (psikolojik danışman) İsviçre çakısına benzer. Çünkü öğrencilerin derdini dinler çözmeye çalışır;*

öğretmenlere yol gösterir, velileri bilgilendirir bununla birlikte herkesin güvendiği ve sırrını paylaşılabileceği ve çok değerli bir insandır. (K53)

d) Mantıksız veya rehber öğretmen kavramının anlaşılmasına her hangi bir katkısı olmaması: Bu ölçütün dikkate alınması sonucunda 1 metafor ifadesi elenmiştir. Bunlardan bir tanesi şu şekildedir; *Rehber öğretmen (psikolojik danışman) bir silaha benzer. Çünkü hangi amaçla kullandığına bağlı olarak anlamı da değişebilir. (K68)*

Yukarıda bahsedilen gerekçelerden dolayı 8 anket araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Katılımcıların zayıf yapıları metaforları içeren kâğıtlarının ayıklanmasından sonra, toplam 66 adet geçerli metafor elde edilmiştir. Bu aşamada, geriye kalan metaforlar dikkate alınarak ham veriler ikinci kez gözden geçirilmiş ve *Adlandırma Aşaması'nda* oluşturulan tablo tekrar düzenlenmiştir. Ayrıca (a) metaforların belli bir kategori altında toplanmasında bir başvuru kaynağı olarak kullanmak ve (b) bu araştırmanın veri analiz sürecini ve yorumlarını geçerli kılmak amacıyla her bir metaforu temsil eden katılımcı ifadelerinden birer örnek metafor ifadesi seçilmiş, seçilen bu örnek ifadelerin derlenmesiyle de “örnek metafor listesi” oluşturulmuştur.

3. Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması: Bu aşamada, katılımcıların *rehber öğretmen* kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar ortak özellikleri açısından incelenmiştir. Bu süreçte 66 metaforla ilgili olarak oluşturulan “metafor listesi” dikkate alınarak, katılımcılar tarafından üretilen her metafor *rehber öğretmen* kavramını yansıttığı düşünülen ve metaforların ortak özellikleriyle oluşturulan çeşitli kategoriler altında toplanmaya çalışılmıştır. Bu şekilde toplam 12 farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur. Örneğin bu kategorilerden birisi *önemli* kategorisidir. Bu kategoriyi oluşturan metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve verilen eğitim açısından çok önemli görev ve sorumluluklarının olduğu ve yaptığı işin de hassas bir iş olduğu düşüncesiyle kendilerini önemli bir kişi olarak algıladıkları görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *önemli* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Bu kategoriyi oluşturan metaforlardan bir tanesi *su* metaforudur. Bu metaforu üreten katılımcının ifadesi ise şu şekildedir: *Rehber öğretmen (psikolojik danışman) suya benzer. Çünkü su nasıl ki her bitkinin ihtiyacıdır, hiçbir bitki onu reddedemez rehber öğretmende böyledir herkesin ona ihtiyacı vardır (K,95).* Diğer kategoriler de bu aşamaları takip ederek oluşturulmuştur. Oluşturulan kategoriler şu şekildedir; *Yol Gösteren, Fark ettiren, Geliştiren, Önemli, Koşulsuz Kabul Eden, Problem Çözen, Abartılan, Rahatlatan, Arabulucu, Lider, Belirsiz ve Bilgi Kaynağı.*

4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması: Araştırma kapsamında öncelikle Saban'ın (2009) değindiği gibi metafor araştırmasının geçerli-

ğinin sağlanmasında dikkat edilen iki ölçüt (1) Veri analizi sürecinin detaylı bir şekilde açıklanması (2) bulguların işlenmesinde ve yorumlanmasında katılımcıların kendi kaleme aldıkları metafor ifadelerinin, temel veri kaynağı olarak kullanılması noktalarına dikkat edilmiştir. Benzer noktalara değinen Yıldırım ve Şimşek'in (2008;257) nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri olarak vurguladığı; verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması ölçütleri bu araştırma kapsamında da göz önünde bulundurulmaya çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada kullanılan yöntemlerin ve desenin neden kullanıldığının gerekçesi, çalışma grubunun özellikleri, verilerin nasıl toplandığı, verilerin nasıl analiz edilip yorumlandığı açık ve ayrıntılı şekilde sunulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte bulguların işlenmesi ve yorumlanmasında katılımcıların ürettikleri metaforlar kullanılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak Ekiz'e (2008;38) göre nitel araştırmalarda başvurulan geçerlik türlerinden birisi de *betimsel geçerliktir*. Betimsel geçerlik; anlamı değiştirmeden, araştırmacının kendi düşünceleri doğrultusunda seçicilik yapılmadan oluşturulan ve araştırılan konuyu bütün gerçekliğiyle ortaya koyan geçerliktir. Bu araştırma kapsamında da üretilen her bir metafor için onu en iyi temsil ettiği düşünülen bir örnek metafor ifadesi ve açıklamasına katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak araştırmacının betimsel geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Araştırmacının güvenilirliğinin sağlanmasında metafor analizinin kullanıldığı araştırmalara (Aydın, 2010; Saban, 2004, 2008, 2009) benzer bir yol izlenmiştir. Bu kapsamda araştırmacının güvenilirliğinin sağlanmasında üretilen metaforlardan oluşturulan 12 kavramsal kategorinin bu metaforlar tarafından yansıtılıp yansıtılmadığının belirlenmesi amacıyla uzman görüşü alınmıştır. Uzman olarak Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Eğitim Bilimleri Bölümü'nde görev yapan bir öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Bu amaçla uzmana iki liste verilmiştir. Bu listelerin birincisinde katılımcılar tarafından üretilen 44 adet metafor yer almaktadır. İkinci listede ise araştırmacılar tarafından oluşturulan 12 kavramsal kategorinin isimleri ve özellikleri yer almaktadır. Uzmanın hiçbir metafor ifadesini dışarıda bırakmayacak şekilde bu iki listeyi inceleyerek metaforları kategorilerle eşleştirmesi istenmiştir. Ayrıca uzmana farklı bir kategori oluşturabileceği de ayrıca hatırlatılmıştır. Daha sonra uzmanın yaptığı kategorileştirme ile araştırma sürecinde yapılan kategorileştirme sonuçları karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırma sonucunda *görüş birliği* ve *görüş ayrılığı* sayıları dikkate alınarak Miles ve Huberman'ın (1994;64) formülü (Güvenirlilik = görüş birliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı)) kullanılarak araştırmacının güvenilirliği hesaplanmaya çalışılmıştır. Bu konudaki araştırmalar (Aydın, 2010; Saban, 2008, 2009) incelendiğinde güvenilirliğin sağlanabilmesi için uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun % 90 ve üzeri olmasının beklendiği görülmektedir. Bu araştırmada ise araştırmacılar ile uzmanın verdiği kararlar arasında %93 dü-

zeyinde bir uzlaşmanın (güvenirlilik) olduğu görülmüştür. Uzman, kendisine verilen listedeki metaforlardan problem çözme makinesini problem çözen; anneyi koşulsuz kabul eden ve baharı geliştiren kategorisi olmak üzere 3 metaforu araştırmacılar tarafından farklı kategorilere yerleştirmiştir. Bu durum göz önünde bulundurularak formül hesaplanmış ($0.93=41/(41+3)$) ve araştırmanın güvenilirliğinin yeterli düzeyde olduğu düşünülmüştür.

5. *Verilerin Bilgisayar Ortamına (SPSS Programına) Aktarılması:* Katılımcıların görev yaptıkları öğretim basamağı, hizmet yılları ve cinsiyetlerine ilişkin bilgilerle, ürettikleri 44 adet metafor ifadesi ve bu metaforlardan oluşturulan kategoriler SPSS 17 programına aktarılmıştır. Program aracılığıyla da katılımcıların yukarıda değinilen özelliklerine, ürettikleri metaforlara ve oluşturulan kategorilere ilişkin (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır. Daha sonra oluşturulan bu 12 kavramsal kategorinin istatistikî açıdan birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediği ise Pearson χ^2 testi ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında rehber öğretmenlerin, rehber öğretmen kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlara ilişkin bulgular sunulmuştur.

Katılımcıların ürettikleri metafor ifadeleri incelendiğinde bu metaforların ortak özellikleri bakımından on iki adet farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategoriler; *Problem Çözen, Yol Gösteren, Geliştiren, Fark ettiren, Abartılan, Lider, Belirsiz, Bilgi Kaynağı, Önemli, Rahatlatan, Koşulsuz Kabul Eden ve Arabulucu* şeklindedir. Aşağıda bu kategorilere ve bu kategorileri temsil ettiği düşünülen metaforlara ilişkin bilgilere değinilmiştir. Bununla birlikte katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde oluşturulan kavramsal kategoriler arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farkın olup olmadığı da ortaya koyulmuştur.

Rehber öğretmenlerin rehber öğretmen (Psikolojik Danışman) kavramına ilişkin olarak geliştirdiği metaforlar ve adetleri, bu metaforlardan oluşturulan kavramsal kategoriler ve bu kategorilere ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Rehber Öğretmen (psikolojik danışman) Kavramına Yönelik Geliştirilen Metaforlardan Oluşturulan Kategorilerin Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Kategori	Metaforlar	Frekans (f)	Yüzde (%)	Metafor Adedi
Yol Gösteren	Deniz feneri (1), El feneri (1), Fener (1), Harita (1), Işık (1), Pusula (6), Rüzgâr (1), Yol gösteren (1)	13	14,4	8
Fark ettiren	Ayna (7), Bilinçaltını çözen (1), Buğulu camı silen (1), Ressam (1), Toprağın altını gören (1)	11	12,2	5
Geliştiren	Güneş (3), Işık (4), Üçüncü göz (1), Yıldız (1)	9	10,0	4
Önemli	Doktor (1), Gümüş kaşık (1), Kan dolaşımı (1), Oksijen (1), Sacayağı (1), Su (1), Yapbozun önemli bir parçası (1), Zaman (1)	8	8,9	8
Koşulsuz Kabul Eden	Evrensel küme (1), Gök kuşağı (1), Karşısındaki insan (1), Mevlana (2), Sıvı (1), Su (2)	8	8,9	6
Problem Çözen	Anne (1), Çözüm insanı (1), Süpermen (1), Köprü (1), Paratoner (1), Psikoterapist (1), İyilik meleği (1)	7	7,8	7
Abartılan	Aspirin (1), Hamal (1), Karga (1), Problem çözme makinesi (3), Sihirli değnek (1)	7	7,8	5
Rahatlatan	Bahar (1), Çiçek (1), Deniz (1), Nefes aldiran (1), Su (1), Yastık (1)	6	6,7	6
Arabulucu	Denge (1), Koordinatör (1), Köprü (3), Omurluk (1)	6	6,7	4
Lider	Baş (1), Gemi kaptanı (1), Lokomotif (2), Orkestra şefi (1)	5	5,6	4
Belirsiz	Arada kalan uzman (1), Arasat (1), Hamur (1), Hiçbir şey (1), İsimsiz kahraman (1)	5	5,6	5
Bilgi Kaynağı	Güneş (2), Hard disk (1), Kütüphane (1), Kitap (1)	5	5,6	4
Toplam		90	100,0	66

Tablo 2'ye bakıldığında *Yol Gösteren* kategorisinin ($f=13$; % 14,4) rehber öğretmenler tarafından en fazla metaforun ifade edildiği kategori olduğu görülmektedir. Bu

kategoriyi üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Fark ettiren* ($f=11$; % 12,2), *Geliştiren* ($f=9$; % 10,0), *Önemli* ($f=8$; % 8,9), *Koşulsuz Kabul Eden* ($f=8$; % 8,9), *Problem Çözen* ($f=7$; % 7,8), *Abarılan* ($f=7$; % 7,8), *Rahatlatan* ($f=6$; % 6,7), *Arabulucu* ($f=6$; % 6,7), *Lider* ($f=5$; % 5,6) ve *Belirsiz* ($f=5$; % 5,6) kategorileri izlemektedir. Bununla birlikte en az metaforun üretildiği kategorinin ise *Bilgi Kaynağı* ($f=5$; % 5,6) olduğu görülmektedir. Ayrıca bazı metaforların birden fazla kategori altında yer alabildiği görülmektedir. Bunlar ise; *Işık* (*Yol gösteren ve Geliştiren*); *Güneş* (*Geliştiren ve Bilgi kaynağı*), *Su* (*Önemli ve Koşulsuz kabul eden*) ve *Köprü* (*Problem çözen ve Arabulucu*) metaforlarıdır.

Yukarıda değinilen kategoriler, bu kategorilerin hangi metaforlardan oluşturulduğu ve metaforlara ilişkin olarak katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Kategori 1: Yol Gösteren Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni yol gösteren birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, seçim yapması gereken ancak kararsızlık yaşayan kişilere yardımcı olduğu ve onlara yol gösterdiği diğer bir deyişle bir tür yönlendirme hizmeti veren kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Yol gösteren* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 8 adet metaforun (*Deniz feneri* (1), *El feneri* (1), *Fener* (1), *Harita* (1), *Işık* (1), *Pusulaya* (6), *Rüzgâr* (1), *Yol gösteren* (1)) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 13 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 14,4 olduğu bulunmuştur. Pusulanın ($f=6$, % 6,7) en fazla üretilen metafor olduğu ve diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) deniz fenerine benzer. Çünkü nasıl ki deniz feneri gemilere yol gösterir rehber öğretiliminde öğrencilerine aynı şekilde yol gösterir. (K, 56)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) el fenerine benzer. Çünkü geleceğimize ışık tutar ve yolumuzu aydınlatır. (K, 85)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) fenere benzer. Çünkü rehber öğretmenler kişilerin karanlıkta ışığa ihtiyaç duydukları gibi hangi yolu tercih edeceklerine ışık tutar. (K, 92)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) haritaya benzer. Çünkü içlerinden çıkamadıkları karmaşık durumlarda bireylere yol gösterir. (K, 43)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) ışığa benzer. Çünkü öğrencilerin içinde buldukları belirsizliklerin aydınlanmasında onlara yol gösterendir. (K, 91)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) pusulaya benzer. Çünkü bireyin

yaşamında yol alacağı yönleri, doğru ve düzgün bir şekilde yönlendirecek olan kişidir. (K, 10)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) rüzgara benzer. Çünkü rotası olmayan öğrencilere yön verir. (K, 8)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) yol gösterene benzer. Çünkü okullarımızda psikolojik danışma pek yapılmıyor rehberlik faaliyetleri genellikle yol gösterme şeklinde yürütülüyor. (K,11)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin bireylerin etkili kararlar alabilmesinde yardımcı olan ve onlara bu anlamda yol gösteren birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 2: Fark Ettiren Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni fark ettiren birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin kişilerin gizil güçlerini, potansiyellerini, yeterli ve yetersiz yönlerini açığa çıkarıp kendilerine fark ettirmeye çalışan birisi olarak algılandığı görülebilmektedir. Dolayısıyla bu metaforların *Fark ettiren* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 5 adet metaforun (*Ayna (7)*, *Bilinçaltını çözen (1)*, *Buğulu camı silen (1)*, *Ressam (1)*, *Toprağın altını gören (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 11 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 12,2 olduğu bulunmuştur. Aynanın (f=7, % 7,8) en fazla üretilen metafor olduğu ve diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) aynaya benzer. Çünkü kişinin kendisini daha iyi tanınması ve anlaması için yansıtıcı işlev görür. Bu ayna yardımıyla kişi bilmediği yönlerinin farkına varır. (K, 74)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) bilinçaltını çözene benzer. Çünkü insanlar genellikle yaptıklarının farkında değildir. Yaptıklarının nedenlerini anlayıp kendilerini değiştirmelerinde onlara yardımcı olan ise rehber öğretmendir. (K, 40)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) buğulu camı silene benzer. Çünkü kişi kendisini tanımak ister ancak kişinin gözleri ile özellikleri arasında bir çeşit buğulanmış bir cam vardır. Rehber öğretmen bu camı silip arkasındaki bilinmeyenleri ortaya çıkararak kişinin kendi kapasitesini görmesini sağlar. (K, 73)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) ressama benzer. Çünkü kişiye kendi resmini çizeriz. (K, 52)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) toprağın altını görene benzer.

Çünkü çoğumuz yardımcı olmaya çalıştığımız insanların sadece görülebilir özellikleriyle ilgileniyoruz. Ancak asıl görevimiz ruhlarının derinliklerine inebilmek onlara göremedikleri yanlarıyla ilgili farkındalıklar kazandırabilmektir diye düşünüyorum. (K, 41)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin bireylerin fark edemedikleri özelliklerini fark etmelerine böylece kendilerini daha iyi tanımlarına yardımcı olan birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 3: Geliştiren Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni geliştiren birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin bireylerin kişisel ve sosyal gelişimlerinde yardımcı olan, bakış açılarını genişleten, yaşamlarında yer alan alternatifleri görebilmelerine yardımcı olan ve onları aydınlatan birisi olarak algılandığı görülebilmektedir. Dolayısıyla bu metaforların *Geliştiren* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 4 adet (*Güneş (3), Işık (4), Üçüncü göz (1), Yıldız (1)*) metaforun üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 9 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 10,0 olduğu bulunmuştur. Işığın ($f=7$, % 7,8) en fazla üretilen metafor olduğu görülmektedir. Bununla birlikte güneş metaforunun üç kez (%3,3), diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) güneşe benzer. Çünkü etrafındaki insanlara yararlı olmak ve onların ufuklarını genişletmek hayatının öncelikleri arasındadır. (K,83)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) ışığa benzer. Çünkü etrafındaki insanları aydınlattığını düşünüyorum. (K,45)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) üçüncü göze benzer. Çünkü insanlar ondan faydalansalar farklı bakış açılarına sahip olabilirler. (K,6)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) yıldızla benzer. Çünkü bir ışık yani bir umut kaynağıdır. İnsanların hayata daha olumlu bakmaları ve hayatlarını şekillendirmelerini sağlar. (K,51)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin kişilerin yeni bakış açıları kazanmalarına ve farklı seçenekleri görebilmelerine böylece gelişimlerine katkı sağlayan birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 4: Önemli Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni önemli birisi

olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve verilen eğitim için çok önemli görev ve sorumluluklarının olduğu, olmazsa olmaz bir konumu bulunduğu ve yaptığı işinde hassas bir iş olduğu düşüncesiyle önemli bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Önemli* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 8 adet metaforun (*Doktor (1), Gümüş kaşık (1), Kan dolaşımı (1), Oksijen (1), Sacayağı (1), Su (1), Yapbozun önemli bir parçası (1), Zaman (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 8 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 8,9 olduğu bulunmuştur. Bu kategori altında üretilen metaforların her birisinin bir kez üretildiği görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) doktora benzer. Çünkü bizim branşımızın diğer branşlara göre daha profesyonel, hayatilik derecesinin daha yüksek ve daha önemli olduğuna inanıyorum. (K,12)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) gümüş kaşığa benzer. Çünkü gümüş kaşık görünüşte lüks gibi görünür. Fakat kullanmayı bilerseniz onunla yemek yemek ayrı bir keyiftir. Rehber öğretmenler de okullarda lüks olarak görülebiliyor ancak öğrencilere yardım edebildiklerinde ise okul ortamını daha yaşanılabilir hale getiriyorlar. (K,63)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) kan dolaşımına benzer. Çünkü okulda her konuda ona ihtiyaç duyulur yani okulun hayatta kalmasını sağlar diyebilirim. (K,13)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) oksijene benzer. Çünkü insan için oksijen ne ise öğrenciler için de rehber öğretmen bence odur. (K,69)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) sacayağına benzer. Çünkü bireyin eğitsel, fizyolojik, biyolojik ve sosyal gereksinimlerinin yanı sıra psikolojik gereksinimlerinin de karşılanmasına ihtiyaç duyulduğu bir gerçektir. (K,30)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) suya benzer. Çünkü su nasıl ki her bitkinin ihtiyacıdır, hiçbir bitki onu reddedemez rehber öğretmende böyledir herkesin ona ihtiyacı vardır. (K,95)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) yapbozun önemli bir parçasına benzer. Çünkü bu parça olmadan yapboz tamamlanamaz yani rehber öğretmen kurumun olmazsa olmazıdır. (K,28)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) zamana benzer. Çünkü değerli olduğunu herkes bilir ancak bazıları geç anlar. (K,44)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin gerek diğer insanlar için gerekse çalıştığı kurum için kritik ve ihmale gelmeyecek

işler yaptığı üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda rehber öğretmenin önemli birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 5: Koşulsuz Kabul Eden Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni koşulsuz kabul eden birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, kendisine başvuran herkese eşit mesafede olan, ayırım yapmayan, bireysel farklılıklarına saygı duyan, onları yargılamadan, eleştirmeden ve olduğu gibi kabul eden birisi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Koşulsuz kabul eden* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 6 adet metaforun (*Evensel küme (1)*, *Gök kuşağı (1)*, *Karşısındaki insan (1)*, *Mevlana (2)*, *Sıvı (1)*, *Su (2)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 8 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 8,9 olduğu bulunmuştur. Mevlana (% 2,2) ve su (% 2,2) metaforlarının iki kez diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) evrensel kümeye benzer. Çünkü kendi içinde her şeyi barındırabilen ve herkesi kapsayabilen bir kümedir. (K,77)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) gökkuşağına benzer. Çünkü içinde her rengi barındırır ve her renge ayrı ayrı hitap eder. Her rengin diğerinden farklı olduğunu bilir ve o renklere kendi içinde bir hayat verir. (K,61)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) karşısındaki insana benzer. Çünkü o olabilmekte, onu anlayabilmekte, onu o haliyle kabul edebilmektedir. (K,93)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) Mevlana'ya benzer. Çünkü danışanın dini, dili, ırkı, cinsiyeti, görüşleri vb. ne olursa olsun danışanı ön yargısız, koşulsuz, şartsız kabul etmelidir. (K,21)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) sıvıya benzer. Çünkü sıvıların girdiği kabın şeklini alması gibi o kabı kabul emesi gibi rehber öğretmende karşısındaki kişinin şeklini alır onu kabul eder. (K,82)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) suya benzer. Çünkü renksiz ve saydamdır, herkese eşit davranır. (K,18)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin kendisinden yardım isteyen kişiler arasında ayırım yapmadan, onları yargılamadan ve saygı duyarak kabul eden birisi olduğu üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla rehber öğretmenin diğer insanları koşulsuz kabul eden birisi olduğuna vurgu

yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 6: Problem Çözen Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni problem çözen birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, bireylerin yaşadıkları olumsuzlukları gidermeye, düzeltmeye ve iyileştirmeye çalışan birisi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Problem çözen* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 7 adet metaforun (*Anne (1)*, *Çözüm insanı (1)*, *Süpermen (1)*, *Köprü (1)*, *Paratoner (1)*, *Psikoterapist (1)*, *İyilik meleği (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 7 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 7,8 olduğu bulunmuştur. Bu kategori altında üretilen metaforların her birisinin bir kez üretildiği görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) anneye benzer. Çünkü her şeyi dinler çözmeye çalışır. (K,11)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) çözüm insanına benzer. Çünkü en zor ve anlaşılabilir olaylarda sorun insanı değil, çözüm insanı oluyoruz. (K,15)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) Süpermen'e benzer. Çünkü okulda ya da dışarıda olumsuz olaylara anında müdahale ederek zararı en aza indirmekte, bulunduğu ortamda mutluluğu ve huzuru sağlamaktadır. (K,87)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) köprüye benzer. Çünkü rehber öğretmenler çözüm insanlarıdır ve insanlar ve çözümler arasında köprü görevi görürler. (K,90)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) paratonere benzer. Çünkü olumsuzlukları kendine çeker, ortamı düzenler ve problemleri ortadan kaldırır. (K,70)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) psikoterapiste benzer. Çünkü amacı insan/ öğrenci davranışlarını tanımlamaya, çalışmak ve danışanlarına yaşadıkları sorunlarda psikolojik yardım vermektir. (K,2)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) iyilik meleğine benzer. Çünkü okul içinde olumlu, düzeltici ve iyileştirici konumda olmalı ve insanlara yardım etmelidir. (K,50)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin diğer insanların yaşadıkları olumsuz durumlardan çıkabilmelerine ve sorunlarının üstesinden gelebilmelerine yardımcı olan birisi olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla rehber öğretmenin kişilerin problemlerini çözen birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 7: Abartılan Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni abartılan birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, kendinden sorumluluklarını aşan şeyleri yapması istenen ve yapabileceklerinin üzerinde beklentiler olan bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Abartılan* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 5 adet metaforun (*Aspirin (1)*, *Hamal (1)*, *Karga (1)*, *Problem çözme makinesi (3)*, *Sihirli değnek (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 7 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 7,8 olduğu bulunmuştur. Problem çözme makinesinin ($f=3$, % 3,3) en fazla üretilen metafor olduğu diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örneklerle yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) aspirine benzer. Çünkü her soruna çare olması isteniyor (K, 1)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) hamala benzer. Çünkü okulda her iş biz de ve bazen o yükün çok ağır olduğunu düşünüyorum. (K, 94)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) kargaya benzer. Çünkü kargaya yavrusu şahin görünülmüş. Rehber öğretmenlik bence psikolojik danışman görünümde memurluktur. (K, 26)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) problem çözme makinesine benzer. Çünkü okulda öğretmenlerin uğraşmak istemediği ve baş edemediği tüm sorunları senin çözebileceğine inanılır. (K, 80)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) sihirli değneğe benzer. Çünkü her sorun alanında sorumluluk bize yükleniyor ve her konuda çözümler sağlayan bir meslek olarak algılanıyoruz. (K, 66)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin gerçekte var olan görev ve sorumluluklarından öte kendisinden sınırlarını aşan ve yapabileceklerinin ötesinde şeyler beklenen birisi olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla rehber öğretmenin diğer insanlar gözünde özellikleri abartılan birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 8: Rahatlatan Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni rahatlatan birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, öğrencilerin yanındayken kendilerini rahat hissettikleri, huzurlu ve mutlu oldukları bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Rahatlatan* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil

eden 6 adet metaforun (*Bahar (1), Çiçek (1), Deniz (1), Nefes alduran (1), Su (1), Yastık (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 6 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 6,7 olduğu bulunmuştur. Bu kategori altında üretilen metaforların her birisinin bir kez üretildiği görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örneklerle yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) bahara benzer. Çünkü nasıl baharda insanın içini tarifsiz bir neşe kaplıyorsa bir rehber öğretmen bunu sağlamaya çalışmalıdır. İnsanların baharda hissettiği o ferah onlara hissettirmelidir. (K,60)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) çiçeğe benzer. Çünkü onu görünce bir ferahlık ve zindelik hissedersin. (K,71)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) denize benzer. Çünkü öğrenciler rehber öğretmenin yanına gelip onunla görüştiklerinde rahatlar ve sakinleşirler. (K,86)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) nefes aldırana benzer. Çünkü insanın kendisini yanında en rahat hissettiği kişidir. Sıkılan kişiler bizim yanımızda rahat bir nefes alır. (K,57)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) suya benzer. Çünkü suyun yanında bıraktığı huzur ve ferahlığı danışman da bıraktığı ölçüde su gibidir. (K,78)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) yastığa benzer. Çünkü başını koyduğunda kendini rahat hissettiğin bir yastık gibi öğrenciler onun yanında kendini iyi hisseder. (K,22)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin yanına gelen ve ondan yardım isteyen kişileri ferahlatan, sakinleştiren ve kendilerini iyi hissettiren birisi olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla rehber öğretmenin diğer insanları rahatlatan birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 9: Arabulucu Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni arabulucu birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı arttıran bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Arabulucu* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriye temsil eden 4 adet metaforun (*Denge (1), Koordinatör (1), Köprü (3), Omurilik (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 6 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 6,7 olduğu bulunmuştur. Köprü'nün ($f=3, \% 3,3$) en fazla üretilen metafor olduğu diğer metaforların ise birer kez üretildik-

leri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Rehber öğretmen dengeye benzer. Çünkü okul yönetimi, aileler ve öğrenciler arasındaki dengeyi kurar. (K,7)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) koordinatöre benzer. Çünkü bir yandan okul idaresiyle çalışmak, bir yandan öğretmenlere yardımcı olmak, bir yandan velileri eğitmek, bir yandan da öğrencilere farkındalık kazandırmak yani bunları bir arada tutmak durumundayız. (K,34)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) köprüye benzer. Çünkü öğretmen, öğrenci, veli ve idare arasında sürekli iletişim kuran ve bunların da birbiriyle iletişim kurmalarına yardımcı olan öğedir. (K,54)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) omurluğa benzer. Çünkü öğretmen, öğrenci, idareci, veli arasındaki tüm birlikteliği sağlayan kişidir. (K,38)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin çalıştığı kurumdaki ve çevresindeki insanların birbiriyle iletişim kurmalarına, işbirliği yapmalarına ve aralarında denge kurulmasına katkı sağlayan birisi olduğuna vurgu yapıldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla rehber öğretmenin diğer insanlar arasında arabulucu olan birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 10: Lider Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni lider birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, bulunduğu kurumda ve yaptığı çalışmalarda kendisinden öncülük ve yürütücülük beklenen bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Lider* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 4 adet metaforun (*Baş (1), Gemi kaptanı (1), Lokomotif (2), Orkestra şefi (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 5 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 5,6 olduğu bulunmuştur. Lokomotifin ($f=2$, % 2,2) en fazla üretilen metafor olduğu diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) başa benzer. Çünkü başsız vücut işe yaramayacağı gibi rehber öğretmensiz okullarda fazla bir işe yaramaz. (K,4)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) gemi kaptanına benzer. Çünkü bir kaptan gibi rehber öğretmen okuldaki idareyi, öğretmeni ve öğrenciyi hangi yönde geliştirirse o yönde aşamalar kat eder istenilen yolda ilerler. (K,9)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) lokomotife benzer. Çünkü bulunduğu kurumun işleyişle ilgili durumlarda ya da yaşanan problemlerinin çözülmesinde öncülük yapması ve en etkili olması beklenen kişidir (K,3)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) orkestra şefine benzer. Çünkü bir anlamda okulda herkesin danışabileceği ve işleri yürüten organizatör gibidir. (K,58)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin çalıştığı okulda ve yürüttüğü çalışmalarda öncü ve organizatör rolünde olması beklenen birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 11: Belirsiz Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni belirsiz birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, çalıştığı kurumda görev tanımının, ne yapması ve yapmaması gerektiğinin gerek kendisi gerekse diğer kişiler tarafından yeterince anlaşılmayan bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Belirsiz* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 5 adet metaforun (*Arada kalan uzman (1), Arasat (1), Hamur (1), Hiçbir şey (1), İsimsiz kahraman (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 5 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 5,6 olduğu bulunmuştur. Bu kategori altında üretilen metaforların her birisinin bir kez üretildiği görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örneklerle yer verilmiştir.

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) arada kalan uzmana benzer. Çünkü çalıştığımız okulda ne tam olarak öğretmeniz ne de idarecilerle aynı konumdayız. İşin ilginç yanı kendimizi hala anlatmak peşindeyiz bu da bizi çok yoruyor. (K,49)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) Arasat'a benzer. Çünkü hep ortada kaldık. Bazen bizde ne yaptığımızı tam olarak anlamıyoruz. Ama bazen de çok iyi şeyleri yaptığımızı görüyorum. (K,36)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) hamura benzer. Çünkü ne şekle girmek istediği, kendisinden ne beklendiği ve nasıl görünmek istediği tam belli olmayan kişidir. (K,16)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) hiçbir şeye benzer. Çünkü ne yaptığını kendisinde tam olarak bilmemekte bir belirsizlik içinde olana benziyor. (K,96)

Rehber öğretmen (psikolojik danışman) isimsiz kahramana benzer. Çünkü Önemli işler yapar ama kim olduğu ve görevleri tam olarak belirle-nememiştir. (K,33)

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin

görev ve sorumluluklarıyla ilgili olarak bazı noktaların yeterince netlik kazanmadığı anlaşılmaktadır. İfadelere dikkat edildiğinde bu durumun hem rehber öğretmenlerin yapacakları hem de diğer kişilerin rehber öğretmenden beklentileri üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabildiğine değinildiği anlaşılmaktadır. Sonuçta ise rehber öğretmenin belirsiz birisi olduğuna vurgu yapıldığı görülebilmektedir.

Kategori 12: Bilgi Kaynağı Olarak Rehber Öğretmen (Psikolojik Danışman)

Bu kategori incelendiğinde rehber öğretmenlerin, rehber öğretmeni bilgi kaynağı olan birisi olarak algıladıkları ve bu algının üzerinden çeşitli metaforlar geliştirdikleri görülmektedir. Üretilen bu metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin, kendisini alanında ve birçok konuda yetiştirmiş olan, bu bilgi ve donanımıyla da etrafındaki insanlara kaynaklık eden ve onları aydınlatan bir kişi olarak algılandığı görülmüştür. Dolayısıyla bu metaforların *Bilgi kaynağı* kategorisi altında toplanabileceği düşünülmüştür. Tablo 1 incelendiğinde bu kategoriyi temsil eden 4 adet metaforun (*Güneş (2)*, *Hard disk (1)*, *Kütüphane (1)*, *Kitap (1)*) üretildiği görülmektedir. Bu metaforların 5 kişi tarafından geliştirilmiş olduğu ve bütün kategorilerde üretilen metaforlara oranının ise % 5,6 olduğu bulunmuştur. Güneş'in ($f=2$, % 2,2) en fazla üretilen metafor olduğu diğer metaforların ise birer kez üretildikleri görülmektedir. Aşağıda her bir metafordan birer tane olmak üzere katılımcıların ifadelerinden örneklerle yer verilmiştir.

*Rehber öğretmen (psikolojik danışman) güneşe benzer: Çünkü güneş ışı-
ğıyla her yeri aydınlattığı gibi rehber öğretmen de çevresindeki insan-
ları bilgisiyle aydınlatır. (K,14)*

*Rehber öğretmen (psikolojik danışman) hard diske benzer: Çünkü oku-
lun tüm birimlerinin bütün yönleriyle bilgisi ondadır. (K,27)*

*Rehber öğretmen (psikolojik danışman) kütüphaneye benzer: Çünkü do-
nanımlı, bilgili, gelişmeleri takip eden, psikoloji ile ilgili sürekli yeni-
likleri araştıran ve mesleki anlamda donanımlı biri olmalıdır. (K,23)*

*Rehber öğretmen (psikolojik danışman) kitaba benzer: Çünkü bilgi dolu
bir hazinedir. (K,32)*

Yukarıda yer alan katılımcıların ifadelerine dikkat edildiğinde rehber öğretmenin bulunduğu okulda gerek öğrenciler gerekse diğer kişiler tarafından bilgi alınmak üzere kendisine başvurulmuş bir kişi olarak algılandığı görülmüştür.

Buraya kadar olan kısımda araştırma kapsamında rehber öğretmenlerin, rehber öğretmene (Psikolojik Danışman) yönelik olarak ürettikleri metafor ifadeleri ve bu metaforların ortak özellikleri bakımından toplanabildiği kavramsal kategorilere ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntılar sunulmuştur. Aşağıda ise oluşturulan kavramsal kategorilerin istatistikî açıdan birbirlerinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bu

bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Kavramsal Kategorilerin Karşılaştırılması

Kategori	f (%)
Yol Gösteren	13 (14,4)
Fark ettiren	11 (12,2)
Geliştiren	9 (10,0)
Önemli	8 (8,9)
Koşulsuz Kabul Eden	8 (8,9)
Problem Çözen	7 (7,8)
Abartılan	7 (7,8)
Rahatlatan	6 (6,7)
Arabulucu	6 (6,7)
Lider	5 (5,6)
Belirsiz	5 (5,6)
Bilgi Kaynağı	5 (5,6)
Toplam	90 (100)

Pearson χ^2 (df=11) =9,20; p=0,603

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların ürettikleri metaforlardan oluşturulan kategorilerin birbirlerinden istatistiki açıdan anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği görülmektedir. Kategoriler altında üretilen metaforların sayılarının birbirlerine yakın olduğu bu durumun da anlamlı farklılığın olmamasına neden olmadığı söylenebilir.

4. Tartışma

Bu araştırmanın temel amacı rehber öğretmenlerin rehber öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi olarak belirlenmiştir. Katılımcıların ürettikleri metaforlar incelendiğinde bunların çeşitli kategoriler altında toplanabildiği görülmüştür. Bununla birlikte araştırma kapsamında katılımcıların rehber öğretmene ilişkin algılarını birçok farklı metaforla ortaya koydukları bulunmuştur. Yıldırım ve Şimşek'in (2008;212) değindiği gibi mecazlara dayalı olarak toplanan verilerin benzerlik ve farklılıkları açısından temalar altında toplanması diğer nitel türlere göre daha açık ve belirgin olabilmektedir. Ayrıca mecazlar çalışılan konu, olgu, olay ve durum hakkında çok sağlam, zengin bir resim sunabilmekte ve görsel bir imaj oluşturabilmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın doğası gereği katılımcıların rehber öğretmen olgusunu birbirinden çok farklı metaforlarla açıkladıkları söylenebilir. Weade ve Ernst'in (1990;133) de ifade gibi metaforlar bir olgunun üzerinde kısaca durmak ya da onu tanımlamaktan daha çok bu olgunun üzerinde etraflıca durma yani onu çevreleme fırsatı verir. Araştırma kapsamında ulaşılan bulgulardan belirginleşen noktalar aşağıda sunulmuş ve bu noktalar konuyla ilgili yapılan araştırmalarla birlikte tartışılmıştır.

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde ürettikleri metaforların toplam on iki farklı kavramsal kategori altında toplanabildiği görülmüştür. Bu kategorilerden *Yol Gösteren* kategorisinin rehber öğretmenler tarafından en fazla metaforun geliştirildiği kategori olduğu görülmüştür. Bu kategoriyi üretilen metafor sayısına göre sırasıyla *Fark ettiren*, *Geliştiren*, *Önemli*, *Koşulsuz Kabul Eden*, *Problem Çözen*, *Abartılan*, *Rahatlatan*, *Arabulucu*, *Lider* ve *Belirsiz* kategorileri takip etmiştir. Ayrıca en az metaforun üretildiği kategorinin ise *Bilgi Kaynağı* olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, bazı metaforların (Işık, Güneş, Su, Köprü) birden fazla kategori altında yer alabildiği görülmüştür.

Yol Gösteren kategorisinin rehber öğretmenlerin en fazla metafor ürettikleri kategori olduğu görülmüştür. Bu kategoride yer alan metaforlar incelendiğinde rehber öğretmenin çeşitli alan, bölüm veya program ya da daha farklı noktalarda tercihte bulunması gereken insanlara seçeneklerini fark edip daha iyi tanımlarına yardımcı olan birisi olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Bu noktada katılımcıların rehber öğretmeni bireylere yol gösteren bir kişi olarak kabul ettikleri düşünülebilir. Rehber öğretmenin yol gösteren bir kişi olarak algılanması rehberlik hizmetlerinin temel işlevlerinden birisi olan Yönetici Rehberlik ile açıklanabilir. Dilekmen'in (2010;43) ifade ettiği gibi bireyin başarılı ve mutlu olmasında kişisel niteliklerine uygun alan, ders, okul ve meslek seçmesinin önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu amaçla bireye yardımcı olunması rehber öğretmenlerden beklenen bir görevdir. Bu konuyla ilgili olarak yapılan araştırmalarda (Aluede ve Egbochuku, 2009; Erkan, 1997; Ginter, Scealise & Presse, 1990; Güven, 2005; Kutlu ve Güven, 2002; Polat, 2007; Poyraz, 2007; Sundin, 2003) rehber öğretmenlerden öğrencilerin eğitsel ve meslek alanlardaki yönlendirmelerinde yardımcı olmalarının beklendiği görülmüştür. Dolayısıyla katılımcıların rehber öğretmeni *Yol Gösteren* kategorisinde yer alan metaforlarla açıklayan katılımcıların bu noktaya işaret ettikleri söylenebilir.

Fark ettiren kategorisini temsil eden metaforlara dikkat edildiğinde rehber öğretmenin bireylerin sahip oldukları gizilgüçlerini ve özelliklerini tanımlarına yani bunları fark etmelerine yardımcı olduğuna vurgu yapıldığı görülmektedir. Şahin'in (2010;11) değindiği gibi rehberliğin temel amaçlarından birisi; bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olunmasıdır. Bu amaç ise kendilerini tanımları, anlamları ve sahip oldukları potansiyelleri görüp ortaya koymalarıyla gerçekleşebilmektedir. Rehberlikteki hizmet alanlarında birisi olan Bireyi Tanıma Teknikleri'nin kullanılmasındaki asıl ve öncelikli amacın İlgar'ın (2010;281) belirttiği gibi bireylerin kendilerini daha iyi tanımları, kendilerinin diğerleriyle benzer ve farklı olan yanlarını görmelerine yardımcı olunmasıdır. Dolayısıyla rehber öğretmenin bireylerin kendilerini fark etmelerine yardımcı olan birisi olarak algılanmaları rehberlik hizmetlerinin temel amaçlarıyla örtüşmektedir denebilir. Bu konuda yönetici ve öğretmenler üzerinde yapılan araştırmalarda (Akman, 1992; Başaran, 2008; Kızıl, 2007) rehber öğretmenden, öğrencilerin yetenek ve potansiyellerini açığa çıkarmada, kendilerini daha iyi tanımlarında ve farkındalık düzeylerinin yükselmesinde yardımcı olma-

rının beklendiği bulunmuştur. Bu araştırmalarla araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Geliştiren kategorisi altında toplanan metaforların ortak özelliği olarak rehber öğretmenin bireylerin bakış açılarını genişletmelerinde, içerisinde buldukları dönemlerde kendilerinden beklenen becerileri kazanmalarında ve böylece tüm yönleriyle gelişebilmelerinde sağladığı katkıya değinildiği düşünülmektedir. Rehberlik hizmetlerinin temel işlevlerinden birisi de geliştiriciliktir. Bu işlev Koç'a (2010; 62) göre bireyi tüm yönleriyle geliştirmeyi, içinde bulunduğu evrede kazanması gereken özellikleri kazanması ve kendisini bu şekilde geliştirmesi olarak açıklanmıştır. Katılımcıların rehber öğretmenlerden beklentilerinin rehberliğin bu işlevi ile paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu konuda Maluwa ve Banda (1998) yaptıkları araştırmada rehber öğretmenlerin rollerinden birisinin de öğrencinin gelişimine katkıda bulunulması olduğuna değinmişlerdir. Dolayısıyla rehber öğretmenin geliştiren bir kişi olarak algılanmasının rehber öğretmenlerden beklenen rollerden birisi olduğu söylenebilir.

Önemli kategorisinin, rehber öğretmenin yerine getirdiği görevin yöneticiler, öğretmenler, veliler ve öğrenciler gibi rehberlik hizmetlerini kapsayan herkes için önemsenmesi gerektiği ve yararlı sonuçlarının olduğunu çağrıştıran metaforlardan oluştuğu görülmektedir. Çetinkaya'nın (2007;9) ifade ettiği gibi yalnızca öğretim ve yönetim hizmetlerinin öğrencilerin eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kaldığı ve bu ihtiyaçların giderilmesinde rehberlik hizmetlerinin gerekliliği ve önemi günümüzde daha fazla kabul görmektedir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar bu ifadelerle örtüşmektedir. Bunun yanı sıra bu konuda yapılan çeşitli araştırmalarda (Sundin, 2003; Yüksel-Şahin, 2002) yönetici, öğretmenler ve öğrencilerin rehber öğretmenin yaptığı hizmetleri önemsedikleri ve onlardan önemli beklentileri olduğu görülmüştür. Buna ek olarak, Yumrutaş'ın (2006) yaptığı araştırma da ise öğretmenlerin yürütülen rehberlik hizmetlerini yeterince etkili bulmadıkları ortaya koyulmuştur. Bu araştırma sonuçları değerlendirildiğinde rehber öğretmenin önemli birisi olarak algılanmasının yürüttüğü çalışmalarla ilişkili olduğu görülmektedir.

Koşulsuz Kabul Eden kategorisini temsil eden metaforlar incelendiğinde katılımcıların rehber öğretmeni kendisinden yardım isteyen insanlar arasında ayırım yapmadan, onlara hoşgörülü davranan, eleştirmeden ve yargılamadan onlara yardımcı olmaya çalışan birisi olarak algıladıkları görülmüştür. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanında Çalışanlar İçin Hazırlanan Etik Kurallar Kitapçığı'* nda (2006) değinilen temel ilkelere birisinin de *Bireysel ve Kültürel Farklılıklara Duyarlık* olduğu ifade edilmiştir. Bu ilkeye göre yaş, cinsiyet, din, dil, ırk, sosyo-ekonomik düzey gibi bireysel ya da toplumsal farklılıkların verilecek hizmetlerin niteliğini etkilememesi gerekmektedir. Farklı bir deyişle danışman önyargısız, taraf tutmayan ve eleştirmeyen bir tutum sergilemelidir. Araştırmada ulaşılan katılımcıların rehber öğretmeni diğer insanları *Koşulsuz Kabul Eden* birisi olarak algılamalarının değinilen temel ilkeyle paralellik gösterdiği anlaşılmaktadır.

Problem Çözen kategorisini temsil eden metaforlara bakıldığında katılımcıların, rehber öğretmeni öğrencilerin yaşadıkları olumsuz durumların ortadan kaldırmaya, iyileştirmeye ve bunlara çözüm bulmalarında onlara yardımcı olmaya çalışan birisi olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Rehberlik anlayışında yaşanan değişimlerle birlikte yerini daha çok gelişimsel rehberliğe bırakmış olsa da rehberlik yaklaşımlarından birisi de kişilerin problemlerinin çözülmesi ve olumsuz durumlarının düzeltilmesidir. Altıntaş'ın (2010; 18) değindiği gibi okullarda ruh sağlığına verilen önemin artmasıyla öğrencilerin duygusal ve sosyal sorunlarının çözümüne daha fazla odaklanılmıştır. Bu durumda rehberliğin problem çözücü rolü daha fazla derinleşmiştir. Dolayısıyla katılımcıların algılarının rehberliğin problem çözücü yanı üzerinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Bu konuda yapılan çeşitli araştırma (Aydın, 1987; Polat, 2007; Tatlıoğlu, 1999; Vail, 2005; Zalaquett, 2005) sonuçlarına göre; öğrencilerin sınav kaygısı, başarısızlık, arkadaş ve aile ilişkilerinde ve okul yaşantılarında karşılaştıkları çeşitli problemleri çözmelerinde veya sigara, alkol kullanımı, öfke kontrolsüzlüğü gibi öğrencilerin istenmeyen davranışlarının ortadan kaldırılmasında rehber öğretmenlerin etkin olmasının beklendiği bulunmuştur. Ulaşılan bu sonuçların araştırmadan elde edilen sonuçlarla benzerlik gösterdiği görülmüştür. Dolayısıyla katılımcılar tarafından rehber öğretmenin, bireylerin çeşitli alanlarda yaşadıkları problemleri çözmelerine yardımcı olmaya çalışan birisi olarak algılandığı söylenebilir.

Abartılan kategorisini oluşturan metaforlar incelendiğinde rehber öğretmenden gerçekte var olan görev ve sorumluluklarının dışında, yapabileceklerinin üzerinde ve onun yeterli alanının dışında çalışmalar yapmasının beklendiği görülmüştür. Bu durumla ilgili olarak rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde dikkate alınması gereken temel ilkelerden birisi de yetkinlik (yeterlik, ehliyet) olarak belirlenmiştir. Yetkinlik; *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Alanında Çalışanlar İçin Hazırlanan Etik Kurallar Kitapçığı*' nda (2006) psikolojik danışmanların hizmetlerini en üst düzeyde yeterlikle yürütmeyi amaçlamaları gerektiği ve uzmanlık alanlarının da yetkilerinin sınırlarını belirlediği ifade edilmektedir. Bu çerçevede yalnızca eğitim düzeylerine ve formasyonlarına uygun hizmetler yürütebilecekleri vurgulanmıştır. Dolayısıyla rehber öğretmenden yetkinliği, görevi ve sorumluluğu dışında bir takım hizmetlerin beklenmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı düşünülmektedir. Bu konuda yapılan bir takım araştırmalarda (Akın, 2007; Burnham ve Jackson, 2000) rehber öğretmenden kırtasiye, evrak ve idare işlerine yardım etme, nöbet tutma ve derse girme gibi görevi kapsamında olmayan işlerin yapılmasının istendiği ortaya koyulmuştur. Bu beklentilerin ise çeşitli araştırmalarda (Aydın, Arastaman ve Akar; 2011; Ginter, Sealise & Presse, 1990; Pişkin, 1989) rehberlik hizmetlerinin verimliliğini olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Dolayısıyla katılımcılara göre rehber öğretmenlerden görev ve sorumluluklarının dışında abartılmış bir takım beklentilerin olduğu ancak bu durumun istenen bir durum olmadığı anlaşılmaktadır.

Rahatlatan kategorisini temsil eden metaforlara dikkat edildiğinde rehber öğretmenin, bireylerin onunla görüştiklerinde kendilerini iyi hissettikleri, ferahladıkları

ve mutlu oldukları bir kişi şeklinde algılandığı görülmüştür. Corey (2005;22) etkili bir danışmanın kişisel özelliklerini ifade ederken psikolojik danışmanlar, kendilerini yaşama bağlı hissederek ve yaşama dönük tercihler yaparlar, otantik, samimi, dürüstler, ince mizah anlayışına sahiptirler, diğer insanların mutluluğu ile gerçekten ilgilirlir ve ilişkilerini sağlıklı bir biçimde yürütebilirler şeklinde açıklamalar yapmaktadır. Bu gibi özelliklerin diğer insanlara yansıtılmasının oldukça olumlu etkilerinin olacağı düşünülmektedir. Hackney ve Cormier (2008;13) ise etkili psikolojik danışmanların özelliklerini açıklarken danışmanların kişilerarası ilişkilerde çekici olması gerektiğinden bahsetmiştir. Resmi, soğuk, içine kapalı ve aşırı mesafeli olmaksızın daha sıcak, cana yakın ve dürüst olmanın danışan üzerinde daha fazla güven ve yarar oluşturacağına değinmiştir. Dolayısıyla katılımcıların, rehber öğretmenlerin bu gibi özelliklere sahip olmalarının, yanına gelen insanların kendilerini daha iyi hissetmeleri ve rahatlatmalarına katkı sağladığına vurgu yaptıkları söylenebilir.

Arabulucu kategorisinde yer alan metaforlar incelendiğinde rehber öğretmenlerin çalıştıkları kurumda eşgüdüm ve işbirliğini sağlayan birisi olarak algılandığı görülmektedir. Amerikan Okul Psikolojik Danışmanlar Birliği'ne (ASCA, 2009) göre bir uzman olarak psikolojik danışmanın yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer paydaşların rehberlik programının hazırlanıp uygulanmasında bir araya gelmeleri, kurullar oluşturmaları, ortak hedefler belirlemeleri ve uygulamalarda da işbirliği içerisinde olmalarının oldukça önemli rolleri bulunduğu ifade edilmektedir. Dolayısıyla rehber öğretmenlerden buldukları kurumda rehberlik hizmetlerinin kapsamında yer alan kişilerin birbiriyle sağlıklı ilişkiler kurmalarına, dayanışma içerisinde olmalarına ve rehberlik çalışmalarını birlikte yürütmelerine katkı sağlamaları beklenmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalarda (Akbaş ve Çam, 2003; Aktepe, 2008; Ametea ve Clark, 2005; Hamamcı ve diğ., 2004; Onur, 1997; Poyraz, 2007) rehber öğretmenlerin görev yaptıkları kurumda yönetici, öğretmen, öğrenci ve veliler ve diğer bireylerin sağlıklı ilişkiler geliştirmelerinde ve dayanışma içerisinde olmalarında etkili birisi olmalarının beklendiği vurgulanmıştır. Araştırma sonuçlarının bu araştırmalarla benzerlik gösterdiği ve rehber öğretmenlerin arabulucu bir kişi olarak algılanmalarının kendilerinden beklenen bir özellik olduğu anlaşılmaktadır.

Lider kategorisi altında yer alan metaforlara dikkat edildiğinde katılımcıların rehber öğretmeni etrafındaki insanları etkileyip harekete geçiren, onlara öncülük eden ve yürüttüğü işlerde koordinasyonu sağlayan bir kişi olarak algıladıkları anlaşılmaktadır. M.E.B. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği'nde (M.E.B.; 2001) rehber öğretmenlerin (psikolojik danışman) görevlerinin açıklandığı maddelere bakıldığında görev yaptıkları okullarda rehberlik plan ve programlarının hazırlanıp uygulanmasından, etkinliklerin yürütülmesinden öğrencilerin gerekli eğitsel kollara yönltilmesine kadar bir çok alanda sınıf rehber öğretmenleri ve branş öğretmenlerine öncülük ettiği ve bu süreçleri yönettiğine değinilmektedir. Bu konuda yapılan bazı araştırmalarda (Ametea ve Clark, 2005) rehber öğretmenin yürüttüğü bu gibi çalışmalarda bir lider gibi görüldüğü bir takım araştırmalarda (Nazlı, 2007) ise böyle bir

algıya sahip olunmadığı bulunmuştur. Bu araştırma kapsamında ise rehber öğretmenin değinilen yönetmelikte de vurgulandığı şekliyle katılımcılar tarafından yürüttüğü çalışmaların bir tür lideri gibi algılandığı söylenebilir.

Belirsiz kategorisini temsil eden metaforlar incelendiğinde rehber öğretmenin katılımcılar tarafından kendisinden beklenenlerin belirgin olmadığı, görev ve sorumluluklarının diğer insanlar tarafından yeterince iyi bilinmediği ve sonuçta da belirsizlikler çerçevesinde çalışmalarını yürüten birisi olarak algılandığı görülmektedir. Kuzgun'a (2009;206) göre rehber öğretmen ünvanında öğretmen sözcüğünün bulunması, bu elemanların okullarda öğretmen ve yöneticiler tarafından kolaylaştırıcı bir etmen olabilmekte ancak rehberlik ve psikolojik danışmanlık eğitimi gören kimselere verilen counselor ünvanının Türkçe karşılığı ise psikolojik danışmandır. Günümüzde ise bu iki ünvan birlikte kullanılmakta ve bu durum ise farklı anlaşılmalara neden olabilmektedir. Bu konuda rehber öğretmenlerle (Kalın, 1999), yöneticilerle (Nazlı, 2007) ve öğretmenlerle (Ada, 1990) yapılan çeşitli araştırmalarda bu konuda farklı anlayışların olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu araştırma kapsamında da katılımcıların rehber öğretmeni *belirsiz* bir kişi olarak algılamalarının yukarıda değinilen durumlarla ilgili olduğu söylenebilir.

Bilgi Kaynağı kategorisini temsil eden metaforlara dikkat edildiğinde rehber öğretmenin, etrafındaki insanlar tarafından bilgisinden yararlanan bir kişi olarak algılandığı görülmektedir. Çam'ın (2010;61) ifade ettiği gibi rehberliğin hizmet alanlarından birisi de Bilgi Verme Hizmetleridir. Bu hizmetler eğitsel, mesleki ve kişisel-sosyal gibi birçok alanda öğrencilerin ihtiyaç duydukları bilgilerin kendileriyle paylaşılmasını amaçlamaktadır. Dolayısıyla katılımcıların ifadelerinin rehberlik hizmetlerinin bilgi verme amacıyla örtüştüğü söylenebilir. Bu konuda yapılan araştırmalar da yöneticilerin (Paskal, 2001), rehber öğretmenlerin (Kurt, 2003), öğretmenlerin (Karakuş, 2008) ve öğrencilerin (Kutlu ve Güven, 2002; Polat, 2007) verimli ders çalışma konusunda öğrencilere yardım edilmesi, plan program yapılmasında öğretmenlere yardımcı olunması ve velilerin eğitilmesi gibi birçok konuda rehber öğretmenlerden bilgilendirme hizmetleri bekledikleri görülmüştür. Dolayısıyla ilgili literatürde yer alan açıklamalar ve yapılan araştırma sonuçlarıyla bu araştırmadan elde edilen sonuçların benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada ulaşılan diğer bir sonuç ise yukarıda değinilen kategoriler arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığın olmadığıdır. Dolayısıyla katılımcıların rehber öğretmene ilişkin olarak geliştirdikleri metaforlardan ulaşılan kategorilerin barındırdıkları metafor sayılarının birbirlerinden çok farklı olmadığı anlaşılmaktadır. Farklı bir deyişle kavramsal kategorileri oluşturan metaforların birbirlerine benzer sayıda üretildikleri bunun sonucunda ise manidar düzeyde bir farklılaşmanın gerçekleşmediği söylenebilir.

5. Öneriler

Yukarıda değinilen sonuçlar ışığında rehberlik hizmetlerinin uygulanması süreci ve ileride yapılacak araştırmalara yönelik olarak çeşitli öneriler getirilmiş ve bunlara aşağıda yer verilmiştir.

Rehberlik hizmetlerinin uygulanmasıyla ilgili olarak;

Araştırma kapsamında katılımcıların ifadeleri çerçevesinde oluşturulan kategorilerden *Yol Gösteren, Fark ettiren, Geliştiren, Önemli, Koşulsuz Kabul Eden, Problem Çözen, Rahatlatan, Arabulucu, Lider ve Bilgi Kaynağı* kategorisinde yer alan metaforların içerdiği anlamlara dikkat edildiğinde rehberlik hizmetlerinin amaçlarıyla bu ifadelerin örtüştüğü söylenebilir. Rehber öğretmenin bu şekilde algılanıyor olmasının yürütülen hizmetler adına olumlu bir durum olduğu düşünülmekte ve bu kapsamda yapılan çalışmaların devam etmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra oluşturulan kategorilerden *Belirsiz ve Abartılan* kategorilerini oluşturan metaforlar incelendiğinde ise rehber öğretmenin gerek ilgili literatürde değinilen gerekse araştırmalarda ortaya çıkan rehber öğretmenden beklentilerle çeliştiği düşünülmektedir. Rehber öğretmelerden görev ve yetkilerinin dışında ve yapabileceklerinden fazla şeyler beklenmesinin olumsuz bir durum olduğu söylenebilir. Dolayısıyla bu algının istenen bir şey olmadığı düşünülmektedir. Bu algının değiştirilmesi adına rehber öğretmenlerin rol, görev ve sorumluluklarının belirginleşmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda rehberlik hizmetleri kapsamında yer alan bireylere rehber öğretmenin neler yapacağı ve neleri yapamayacağını detaylı şekilde açıklanmasının gerekli olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda Müşavirlik, Bilgilendirme ve Çevre ile ilişkiler gibi hizmetler üzerinde yoğunlaşılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu hizmetler çerçevesinde gerek okullarda rehber öğretmenler tarafından gerekse hizmet içi eğitimlerle ilgili kişilere bu konularda eğitimler verilebilir. Yukarıda değinilen algının oluşmasında okullarda yeterince rehber öğretmenin olmamasının da etkili olabileceği düşünülmektedir. Rehber öğretmen ihtiyacı olan bir okulda rehber öğretmenlerden görev ve sorumlulukları dışında ve abartılmış beklentiler oluşabilir. Bu beklentilerin önlenmesinde ihtiyaç duyulan okullara rehber öğretmen istihdamını sağlanmasının etkili olacağı tahmin edilmektedir. İleride yapılacak araştırmalarla ilgili olarak;

Bu araştırmada rehber öğretmen kavramının nasıl algılandığı sadece rehber öğretmenlerin kendilerine sorularak belirlenmeye çalışılmıştır. Bu durum araştırmanın bir sınırlılığı olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla ileride yapılacak araştırmalarda yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin görüşlerini de alarak daha geniş gruplarla çalışmalar yapılabilir. Bununla birlikte bu grupların rehber öğretmen kavramına ilişkin görüşleri karşılaştırılarak aralarında farklılıkların olup olmadığı da belirlenebilir. Ayrıca psikolojik danışmanların kendilerine ilişkin algıları öncelikle lisans eğitimleri sırasında daha sonrada işe başladıkları zaman belirlenebilir ve böylece her hangi bir değişimin olup olmadığı ortaya koyulabilir. Ayrıca bu araştırma nitel bir araştırma

olması yönüyle elde edilen sonuçlar araştırmanın doğası gereği genellenememektedir. Dolayısıyla bu konuda nicel yöntemlerin kullanıldığı farklı araştırmalar yapıldığında ulaşılan bu gibi sonuçların genellenebilmesi sağlanabilir.

6. Kaynakça

- Ada, Ş. (1990). *Trabzon ili ortaöğretim okullarında yürütülmekte olan rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Akbaş, S. ve Çam, S. (2003). Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde oluşturulan işbirliğinin incelenmesi. *VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özetleri, 9-11 Temmuz, İnönü Üniversitesi, Malatya*, Ankara: Cantekin Matbaası.
- Akın, B. (2007). *Rehber öğretmenlerin görevlerine ilişkin öğretmenlerin beklentileri ve algıları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Akman, Y. (1992). İlköğretim düzeyindeki öğrencilerin rehberlik gereksinimleri. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(3), 4-6.
- Aktepe, İ. (2008). *Rehber öğretmenlerin yönetici ve öğretmenlerden mesleki beklentileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Altıntaş, E. (2010). Çağdaş eğitim sisteminde öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik. İçinde G. Can (Ed.). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (11. Baskı). Ankara: PegemA.
- Aluede, O. & Egbochuku, E. (2007). The influence of personal characteristics on secondary school teachers' beliefs about school guidance and counseling programs. *Education*, 127(3), 440-446.
- Ametea, E. S., & Clark, M. A. (2005). Changing schools, changing counselors: A qualitative study of school administrators' conceptions of the school counselor role. *Professional School Counseling*, 9(1), 16-27.
- ASCA (2009). Amerikan Okul Psikolojik Danışmanlar Birliği (American School Counselor Association). <http://www.schoolcounselor.org/content.asp?contentid=240> (Adresinden 07.05.2012 tarihinde indirilmiştir).
- Aydın, F. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin *coğrafya* kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10(3), 1293-1322.
- Aydın, G. A. (1987). Öğrencilerin psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarına ilişkin algı ve beklentileri. *Eğitim ve Bilim*, 12(65), 61-69.
- Aydın, İ., Arastaman, G. & Akar, F. (2011). Türkiye’de ilköğretim okulu yöneticileri ile rehber öğretmenler arasındaki çatışma kaynakları. *Eğitim ve Bilim*, 36 (160), 199-212.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin sahip oldukları okul algıları ile ideal okul algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Başaran, M. (2008). *İlköğretim okullarındaki yönetici ve sınıf rehber öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik faaliyetlerinden beklentileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Boyacı, A. (2009). İlköğretim okulu öğretmenlerinin eğitim planlaması süreçlerine yönelik kul-

- landıkları metaforlar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 111-123.
- Burnham, J. J. & Jackson, C. M. (2000). School counselor roles: Discrepancies between actual practice and existing models. *Professional School Counseling*, 4(1), 41-49.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Corey, G. (2005). *Psikolojik danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları* (Yedinci Baskı). Ankara: Mentis.
- Çam, S. (2010). Okullarda rehberlik hizmet alanları-birimleri. İçinde G. Can (Ed.). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (11. Baskı). Ankara: PegemA.
- Çetinkaya, B. (2009). Rehberlikte temel kavramlar. İçinde B. Aydın (Ed.). *Rehberlik*. (2. Baskı) Ankara: Pegem A.
- Dilekmen, M. (2010). Rehberliğin başlıca türleri. İçinde G. Can (Ed.). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (11. Baskı). Ankara: PegemA.
- Doğan, S. (2000). Pratik bir sınıf rehberlik ve psikolojik danışma programı. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 6 (21), 125-140.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Anı.
- Erkan, S. (1997). İlköğretim öğrencilerinin rehberlik ihtiyaçlarının belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Eğitim Yönetimi*, 3, 333-406.
- Erkan, S. (2001). *Okul psikolojik danışma ve rehberlik programlarının hazırlanması*. Ankara: Nobel.
- Ersoy, A. & Türkkkan, B. (2009). İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde internet algısı. *İlköğretim Online*, 8(1), 57-73.
- Ginter, E., Joseph J.S. & Norman P. (1990). The elementary school counselor's role: Perceptions of teachers, *The School Counselor*, 38(1), 19-23.
- Gögen, H. (1997). *Okul Rehberlik Bürolarının Rolü (Eğitim Programları İçinde Yer Alan Lise 1. Sınıflarda Gerçekleşme Düzeyi)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Güven, B. & Güven, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde metafor oluşturma becerilerine ilişkin nicel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2), 503-512.
- Güven, M. (2005). İlköğretimde çocuğu olan velilerin çocuklarının okullarındaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin algı ve beklentileri. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Hackney, H. & Cormier, S. (2008). *Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri: Psikolojik Yardım Süreci El kitabı* (Çev. Ergene, T. & Aydemir Sevim, S.). Ankara: Mentis.
- Hamamcı, Z., Murat, M. ve Çoban, A. (2004). Gaziantep'teki okullarda çalışan psikolojik danışmanların mesleki sorunlarının incelenmesi. (Bildiri kitabında özet basılan bildiri). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Malatya.
- İlgar, L. (2010). Rehberlikte hizmet alanları-servisleri. İçinde E. İşmen Gazioğlu ve Ş. Mertol İlgar (Ed.). *Öğretmen ve Öğretmen Adayları İçin Rehberlik* (2. Baskı). Ankara: PegemA.
- Kalın, Ş. (1999). Ankara ili ilköğretim okullarında görevli rehber öğretmenlerin "ilköğretimde rehberlik" konusundaki görüşleri (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

- Karakuş, S. (2008). *İlköğretim okullarında çalışan psikolojik danışmanların sınıf öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenleriyle yaptıkları konsültasyon çalışmalarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Kepeçoğlu, M. (1999). *Rehberlik ve psikolojik danışma*. Ankara: Alkim.
- Kızıl, D. (2007). Ortaöğretim kurumlarındaki rehber öğretmenlerin ve sınıf rehber öğretmenlerin sınıf içi rehberlik etkinlikleri ile ilgili görüşleri (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Koç, M. (2010). Psikolojik danışma ve rehberlikte başlıca hizmet türleri. İçinde M. Güven (Ed.). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (3. Baskı). Ankara: Anı.
- Kurt, B. (2003). *Ortaöğretim kurumlarında eğitsel rehberlik hizmetlerinin uygulama ve değerlendirme boyutları açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Kutlu, M. & Güven, M. (2002). Özel ve resmi ilköğretim okulu öğrencilerinin öğretmenlerinden beledikleri ve gözledikleri rehberlik davranışları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(18), 15-24.
- Kuzgun, Y. (2009). *Rehberlik ve psikolojik danışma* (10. Baskı). Ankara: Nobel.
- Maluwa-Banda D. W. (1998). School counselors' perception of a guidance and counseling programme in Malawi's secondary schools. *British Journal of Guidance and Counseling*, 26(2), 287-295.
- M.E.B. (2001). *Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/68.html> (Adresinden 09.05.2012 tarihinde indirilmiştir).
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nazlı, S. (2007). Okul yöneticilerinin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini algılamaları. *Eğitim Araştırmaları*, 26, 155-166.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 293-311.
- Onur, M. (1997). *Giresun ili merkez liselerindeki yönetici, öğretmen ve öğrencilerin rehberlik anlayışlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Özan, M. B. & Özdemir, T. Y. (2010). Metaphors suggested by teachers and students on the concept of school health. *African Journal of Business Management*, 4(2), 191-202.
- Öztürk, Ç. (2007). Sosyal bilgiler, sınıf ve fen bilgisi öğretmen adaylarının 'coğrafya' kavramına yönelik metafor durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8(2), 55-69.
- Paskal, K. (2001). *Okul yöneticilerinin (ilköğretim okulu müdürlerinin) bu okullarda görev yapan rehber öğretmenlerin görevleri ve rehberlik hizmetleri ile ilgili bilinçlilik düzeyleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Pişkin, M. (1989). *Orta dereceli okullarda görevli yönetici, öğretmen ve danışmanların ideal ve gerçek danışmanlık görevleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Polat, C. (2007). *İlköğretim okulları sekizinci sınıf öğrencilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisinden yararlanma düzeylerinin belirlenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Poyraz, A. (1993). *Ankara ortaöğretim kurumlarında personelin rehberlik hizmetleri ile ilgili görevleri kabullenme durumu* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Poyraz, C. (2007). *Orta dereceli okullarda yürütülen rehberlik hizmetleri üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (2006). *Psikolojik danışma ve rehberlik alanında çalışanlar için etik kurallar* (6. Baskı). TÜRK PDR-DER.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının 'öğretmen' kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *İlköğretim Online*, 7(2), 421-455.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip olduğu metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saylan, N. ve Gürkan, U. (2002). Rehberlik hizmetleri yönetmeliğine göre rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi (Bildiri kitabında özet basılan bildiri). *VII. Eğitim Bilimleri Kongresi, 9-11 Eylül 1998, Selçuk Üniversitesi, Konya*.
- Şahin, C. (2010). Eğitim sürecinde öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik. İçinde M. Güven (Ed.). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (3. Baskı). Ankara: Anı.
- Sundin, K. (2005). Developmental guidance program needs as perceived by students and staff at falls high school in international falls (Unpublished master thesis). The Graduate School University of Wisconsin-Stout, Minnesota.
- Tan, H. (1992). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. İstanbul: Milli Eğitim.
- Tatlıhoğlu, K. (1999). *Rehberlik ve psikolojik danışmanlık servisinden beklentiler üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tokalı, H. (2007). *9. sınıf rehberlik programının (sınıf öğretmenleri için) rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Ünal, A., Yıldırım, A. & Çelik, M. (2010). İlköğretim okulu müdür ve öğretmenlerinin velilere ilişkin algılarının analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 260-272.
- Vail, K. (2005). What do counselors do?. *American School Board Journal*, 192(8), 24-27.
- Weade, R. & Ernst, G. (1990). Pictures of life in classrooms, and the search for metaphors to frame them. *Theory into Practice*, 29(2), 133-140.
- Yeşilyaprak, B. (2003). *Eğitimde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri*. Ankara: Nobel.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yumrutaş, A. (2006). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin rehberlik görevleriyle ilgili görüş ve uygulamalarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Yüksel-Şahin, F. (2002). Bazı değişkenlerin yönetici adaylarının, okul psikolojik danışmanla-

rından görev beklentileri düzeylerine etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 27(123), 13-21.

Zalaquett, C. P. (2005). Principals' perceptions of elementary school counselors' role and functions. *Professional School Counseling*, 8(5), 451-457.

EXTENDED ABSTRACT

1.Introduction: It is considered that it is essential to focus on the roles, duties and responsibilities of a school counselor and how they are described. It is seen that this situation may affect the expectations from the school counselor and the quality of the works performed and may cause some kind of negative circumstances. At this point, it is considered that revealing how the school counselors perceive themselves helps to prevent problems arising from this reason. But, there are no researches trying to determine how school counselors directly perceive themselves when the researches about this issue are examined. Thus, this study is believed to make contribution to the related literature. In the light of this information, the main purpose of this study is determined as examination of school counselors' perception on school counselor (psychological counselor) concept through metaphor analysis. In the study, in accordance with this main purpose, the following questions are asked to get answers:

1. What are the metaphors which school counselors have developed regarding counselor (psychological counselor) concept?
2. Under which conceptual categories can these metaphors gather in terms of common properties?
3. Do these conceptual categories differ from each other statistically?

2. Method

2.1. Research Model: hen the research problem and the properties of gathered data are taken into consideration, both qualitative and quantitative research methods have been tried to be utilized. Basically the researches have been conducted within the framework of phenomenological method among research methods. Within the scope of research, school counselors' perception on school counselor (psychological counselor) phenomena have been tried to researched. Apart from this, qualitative research method has been used for the comparison of these perceptions regarding school counselors.

2.2. Study Group: his study has been performed with school counselors who work in Rize city center and in its districts in 2011-2012 academic years. 54 school counselors, 40 of them are women and 14 of them are men, work in elementary school. 44 school counselors, 26 of them are women and 18 of them are men, work in secondary school. Total 98 school counselors have participated in this study.

2.3. Data Collection : For the preparation of data collection, former researches about this matter (Aydm, 2010; Aydoğdu, 2008; Boyacı, 2009; Boydak Özán and Özdemir, 2010; Ersoy and Türkan, 2009; Güven and Güven, 2009; Ocađ and Gündüz, 2006; Öztürk, 2007; Saban, 2009, 2008, 2004; Ünal, Yıldırım and Çelikten, 2010) have examined and similar to the means used for in these researches; a questioner in which the sentence of “ A school counselor (psychological counselor) is like....., because.....” is written has been given to the school counselors and required them to fill in the blanks for the purpose of revealing the perception on school counselor (psychological counselor) concept.

2.4. Data Analysis and Interpretation Process : Among quantitative data analysis techniques, metaphor analysis is utilized for the examination of the data collected in the study. Analysis and interpretation of the metaphors have been performed in five steps: (1) Classification Step, (2) Elimination and Purifying Step, (3) Editing and Category Improvement Step, (4) Providing Validity and Reliability, (5) Computerization of the Data.

3. Findings : When the statements of the participants are examined, it is seen that metaphors which they produce can gather under twelve different conceptual categories. It is found that *Guide* is the category for which the most metaphors have been developed by school counselors. This category is followed by the categories below according to the produced metaphor number: *The one who raises awareness, The one who makes development, Important, The one who accepts unquestioned, The one who solves problems, The one who is exaggerated, The one who makes you relax, Mediator, Leader and Ambiguous*. Apart from this, it is found that the category for which the least metaphor is produced is *Information Source*. In addition to this, it is seen that the categories created by the metaphors produced by the participants show no difference statistically.

4. Discussion : The category of *Guide* is the category for which the most metaphors have been produced by the school counselors. When the metaphors in this category are examined, it is understood that the school counselor is perceived as a person who makes the people who should make choices in various fields, departments, programs or different points realize their choices and help them to describe better. At this point it can be considered that the participants recognize the school counselor as a person who guides individuals. That the school counselor is perceived as a guide can be explained by Router Counseling which is one of the main functions of counseling services. As Dilekmen (2010;43) has stated that an individual chooses field, course, school and profession appropriate for his/her personality has an important impact on success and happiness of that individual. For this purpose, helping the individual is an expected duty from school counselors. In the former researches about this issue (Aluede and Egbochuku, 2009; Erkan, 1997; Ginter, Sealise & Presse, 1990; Güven, 2005; Kutlu and Güven, 2002; Polat, 2007; Poyraz, 2007; Sundin, 2003) it is seen that it is expected from school counselors to help students for making educational

and professional choices. Consequently it can be said that the participants who have explained the school counselors with the metaphors stated in *Guide* category indicate this point.

5.Suggestions : In this study, it has been tried to determine how school counselor (psychological counselor) concept is perceived through asking the school counselors themselves. This situation can be accepted as a constraint of the study. Consequently, studies can be conducted with wider groups through taking the opinions of administrators, teachers, students and parents for future studies. In addition to this it can be determined if there is a difference between these groups or not by making comparison of their opinions regarding school counselor concept.